

rowe. (Zawiera opis strojów noszonych przez Węgrów zamieszkujących okolice Cluj między linią kolejową Cluj—Oradea a górami Mesesului na północy.)

Autorem ostatniego z omawianych tu zeszytów jest znany badacz kultury Niemców siedmiogrodzkich:

Julius Bielz: PORTUL POPULAR AL SASILOR DIN TRANSILVANIA. str. 52, ilustr. 36 oraz 4 barwnic i mapka.

Wymienione wyżej zeszyty, mimo że stanowią część tej samej serii, nie są opracowane w sposób jednolity. Widać, że wydawnictwo (Editura de Stat Pentru Literatura si Arta) zostawiło autorom swobodę, nie wymagając, by w opracowaniach swych stosowali się do wskazań jakiejś ogólnej instrukcji, która zapewniłaby omawianej tu serii opracowań poziom jednakowy pod względem metodologicznym. Nie zawsze wyszło to poszczególnym zeszytom na dobre. Niektórzy z autorów (Jenő Nagy, Nicolae Dunare) ograniczają się jedynie do słownego opisu stroju i jego zasięgu, nie dodając ani mapy, ani — co ważniejsze — rysunków kroju; bardzo to obniża naukową wartość opracowań. Julius Bielz publikuje

mapę, ale pomija rysunki krojów. Jedynie zeszyty opracowane przez Cornele Irimie i Romulusa Vuia realizują w pełni wymagania w stosunku do tego rodzaju wydawnictwa. Odnosi się to zarówno do strony tekstowej, zawierającej sporo cennych wiadomości dotyczących zdobnictwa stroju (hafty) i stosowanych technik dekoracyjnych (np. odlewanie spinek do pasów lub intarsjowanie cyną przedmiotów drewnianych), jak i do strony ilustracyjnej, gdzie obok licznych zdjęć fotograficznych znajdujemy również mapkę (pozwalającą zlokalizować występowanie opisywanych ubiorów), schematy krojów oraz rysunki przedstawiające kolejno stadia upinania fryzur wieściców (R. Vuia).

We wszystkich omawianych tu zeszytach atlasu (z wyjątkiem pracy J. Bielza o stroju Sasów siedmiogrodzkich) umieszczony jest przy końcu słownik terminów gwarowych odnoszących się do poszczególnych części opisywanego ubioru.

Szata graficzna, podobnie jak w poprzednio recenzowanych zeszytach, jest bardzo staranna.

Rss.

K R O N I K A

Badania

Instytut Historii Kultury Materialnej PAN w Warszawie w swej działalności naukowej współpracuje ściśle z Zakładem Etnografii Uniwersytetu Warszawskiego. W 1959 r. kontynuowano akcję badawczą na Kurpiach poprzez studenckie obozy naukowo-inwentaryzacyjne oraz penetracje indywidualne. Wyniki badań terenowych będą opublikowane w przygotowywanej obecnie do druku 2-tomowej monografii Kurpiów pod red. doc. dr A. Kuźrzeby-Pojnarowej. Praca ta obejmie całokształt zagadnień ludowej kultury materialnej i duchowej regionu. Zagadnienia dotyczące sztuki ludowej opracowują: budownictwo (w porozumieniu i współpracy z Katedrą Architektury Wiejskiej Politechniki Warszawskiej) — mgr M. Pokropek, zdobnictwo w drzewie związane z budownictwem — mgr H. Olędzka, tkactwo — mgr H. Damroszowa, plecionkarstwo — mgr W. Paprocka, plastykę obrzędową — mgr J. Olędzki.

Rozpoczęte zostały również prace badawcze na terenie innych regionów Mazowsza: w okolicach Warszawy i na Podlasiu. Głównym problemem badań jest tam zagadnienie kultury wsi drobnoszlacheckich.

Zespół do spraw plastyki w Ministerstwie Kultury i Sztuki zainicjował i finansował w 1959 r. następujące badania z zakresu sztuki ludowej: Dr Adam Glapa prowadził badania penetracyjne na

terenie Ziemi Lubuskiej; wyniki penetracji zostały przekazane do wykorzystania Wydziałowi Kultury PWRN w Zielonej Górze. Podobne badania na terenie pow. Sierpc przeprowadził Marian Przedpeński.

W bezpośrednim kontakcie z Zespołem do spraw plastyki prowadzono prace penetracyjne przygotowawcze do dwóch wielkich wystaw, które odbędą się w 1960 r.: wystawy sztuki ludowej mniejszości narodowych w Muzeum Etnograficznym w Krakowie (komisarz wystawy mgr M. Woleńska) i wystawy sztuki ludowej śląskiej województw opolskiego, wrocławskiego i katowickiego.

Muzeum Kultury i Sztuki Ludowej w Warszawie prowadziło w 1959 r. badania nad całokształtem kultury ludowej na Mazowszu. Zagadnienia badawcze były dobierane pod kątem potrzeb Muzeum, kompletującego swe zbiory. Przy pomocy obszernego kwestionariusza przebadano 40 miejscowości. Badania na terenie Mazowsza będą kontynuowane w 1960 r.

Ponadto Muzeum prowadzi wymianę naukową i wymianę eksponatów z muzeami zagranicznymi: Muzeum Człowieka w Paryżu, Muzeum Etnograficznym w Bazylei, Muzeum Narodowym w Kopenhadze, Muzeum Etnologicznym w Haïfie i Muzeum Stanowym w Milwaukee w USA.

Oddział Kultury i Sztuki Ludowej Muzeum Narodowego w Poz-

naniu kontynuował w 1959 r. akcję kolekcjonerską sztuki ludowej w Wielkopolsce oraz, dorywczo, w Górcach i na Podhalu. Badania Muzeum prowadzi wspólnie z poznańskim ośrodkiem uniwersyteckim i oddziałem IHKM PAN. W zespole opracowującym wydawnictwo „Kultura ludowa Wielkopolski” pracownicy Muzeum przygotowali następujące tematy: mgr St. Błaszyk — O wielkopolskiej plastyce ludowej i garncearstwie, mgr O. Podlewski — O plecionkarstwie. Ponadto obaj opracowali zagadnienia dotyczące kultury ludowej Ziemi Kaliskiej, które zostaną opublikowane w wydawnictwie „Osiemnaście wieków Kalisza”.

Zespół etnograficzny Muzeum Archeologicznego i Etnograficznego w Łodzi prowadził w r. 1959 badania stacjonarne w wybranych wsiach na terenie powiatów Sieradz i Radomsko. Obejmowały one całokształt zagadnień z zakresu kultury materialnej, duchowej i społecznej wsi. W obu wymienionych powiatach oraz na terenie powiatów Łódź, Łęczyca i Skierniewice prowadzone były wstępne badania penetracyjne obejmujące tę samą tematykę. Materiały uzyskane w czasie badań opublikowane będą w wydawnictwie muzealnym pt. „Seria etnograficzna prac i materiałów Muzeum Archeologicznego i Etnograficznego” oraz w „Łódzkich Studiach Etnograficznych”. W roku 1959 ukazał się tom poświęcony wsi Klonowej w pow. Sieradz.

Oddział etnograficzny Muzeum Śląskiego we Wrocławiu prowadził w 1959 r. następujące badania: w pow. Kłodzko: badania penetracyjne ze szczególnym uwzględnieniem budownictwa drewnianego, malarstwa, rzeźby i zdobnictwa w metalu; w pow. Lwówek: z inventaryzowanie 8 chałup o konstrukcji przysłupowej; w pow. Wołów: badania stacjonarne w związku z opracowywaną monografią wsi Wrzosey. W przygotowaniu do druku znajduje się rocznik muzeum pt. „Prace i materiały etnograficzne”. Zorganizowano dwie wystawy objazdowe: śląskie malarstwo ludowe na szkłe oraz dolnośląska sztuka ludowa.

Muzeum w Rzeszowie prowadziło badania stacjonarne we wsiach Moszczenica, pow. Gorlice, i Majdan Sieniawski, pow. Jarosław. Tematyka badań obejmowała zagadnienia z zakresu architektury i plastyki ludowej oraz folkloru. Przy okazji przeprowadzonych badań pozyskano dla Muzeum wiele eksponatów z dziedziny plastyki i strojów. Badaniami kierował doc. F. Kotula.

W I kwartale 1959 r. Dział Etnograficzny Muzeum w Gliwicach kontynuował badania we wsi Sierakowice, mające na celu zebranie materiału do etnograficznej monografii wsi. Badania prowadził mgr L. Dubiel. Są one wstępnym opracowaniem materiału do monografii etnograficznej powiatu Gliwice. Będzie ona opracowywana w latach 1960–65.

Konferencje i zjazdy

Narada działaczy kulturalno-oświatowych i społecznych w Istebnej, zwołana z inicjatywy PAX, odbyła się w grudniu 1959 r. Poruszano sprawy zorganizowania salonu sztuki regionalnej w Cieszynie lub Wiśle, ożywienia działalności ludowych zespołów amatorskich, utrwalenia na taśmie magnetofonowej tekstów zanikającej ludowej literatury mówionej.

Działalność muzeów

W Zakopanem przy drodze do Kuźnic projektowane jest muzeum skansenowskie. Projekt rozplanowania muzeum wykonał G. Ciołek. Dokumentację przeprowadziło Muzeum Tatrzańskie i Podhalańska Komisja Opieki nad Zabytkami PTTK. Prace przy budowie skansenu mają trwać 5 lat. Prowadzić je będzie krakowski oddział PKZ. Na podstawie wstępnej dokumentacji wybrano 16 zagród.

W Sanoku trwają nadal prace nad organizacją muzeum skansenowskiego.

Ma ono reprezentować architekturę czterech grup etnicznych: Dolinian, Bojków, Lemków i Pogórze.

Muzeum Archeologiczne i Etnograficzne w Łodzi prowadziło wspólnie z kuratorem okręgu szkolnego łódzkiego obóz wędrowny dla liceów pedagogicznych, w czasie którego młodzież pod stałym kierunkiem pracownika naukowego muzeum zapoznawała się z techniką badań terenowych. Akcja ta, prowadzona już drugi rok, ma na celu przygotowanie przyszłych korespondentów terenowych wśród nauczycieli wiejskich. Obóz młodzieżowy zorganizowany był na terenie pogranicza radomszczańskokieleckiego.

Wspólnie z Wydziałem Kultury WRN zorganizowano wystawę wycinanki łowickiej w Łowiczu oraz konkurs i wystawę sztuki ludowej powiatu radomszczańskiego i ceramiki sieradzkiej.

Muzeum w Gliwicach przy współpracy PRN prowadziło w 1959 r. penetrację w poszukiwaniu zabytkowych eksponatów. Zorganizowano komitet społeczny, który rozpoczął już wstępne prace: opracowane zostały wskazówki i instrukcje dla społecznych zbieraczy i harcerzy. Akcję propagandową rozpoczęły „Nowiny Gliwickie”. Zebrano już m. in. szereg obrazów ludowych z XIX wieku.

Dział Etnograficzny Muzeum w Białymstoku prowadzi szeroko zakrojoną akcję popularyzatorską wśród harcerstwa w dziedzinie badań etnograficznych. W ciągu ostatniego roku zorganizowano kilka kursów dla instruktorów drużyn wiejskich i starszych harcerzy. Przeprowadzono też kilka penetracji w terenie pod kierunkiem mgra Z. Ciesielskiego na terenie wsi Dubiny, pow. Hajnówka, Szeli, Buczki, Mrozy i Szyba w pow. Elk.

Fatalne warunki lokalowe muzeów regionalnych – często uniemożliwiające nie tylko udostępnienie zwiedzającym eksponatów, ale także najprymitywniejszą ich konserwację – oraz inne poważne trudności, jakie napotykają w swej pracy mniejsze i tworzące się muzea, znajdują żywe odbicie w prasie. W ostatnim kwartale 1959 r. publikowano m. in. artykuły o muzeach w Nowym Sączu, Żywcu i Koninie.

Eksponaty Muzeum Ziemi Sądeckiej, obejmujące m. in. zbiory malarstwa i rzeźby z połomkowskich cerkiewek z wieku XVI i XVII, magazynowane są na stry-

chu w ratuszu i walącym się domu gotyckim, który nie może doczekać się remontu.

Muzeum w Koninie, zorganizowane dzięki zapałowi i ofiarności miejscowej ludności, nie posiada odpowiedniej opieki naukowej. Rezultatem tego jest m. in. dokonywanie przez kierownictwo muzeum zamiany wartościowych eksponatów na przedmioty nie przedstawiające prawie żadnej wartości muzealnej, np. gotyckiego miecza krzyżackiego na strzelby XX-wieczne.

Muzeum Pienińskie w Szczawnicy, utworzone po wielu latach pokonywania ogromnych trudności, w znacznej mierze dzięki staraniom pisarza Jana Wiktora, nie posiada również własnego lokalu.

Muzeum w Gliwicach w II kwartale 1959 roku opracowało i opublikowało w lokalnej prasie cykl artykułów związanych z pracą Muzeum i jego badaniami. W cyklu szkiców etnograficznych pt. Nowiny Gliwickie znalazły się artykuły: O budownictwie chłopskim w okolicach Gliwic w XIX wieku, Wierzenia i przesady związane z budownictwem, Od malowanej skrzyni do nowoczesnych mebli, Garncarze ludowi z okolic Gliwic i Zabrze, Nieznane szczegóły procesu Elsów Gliwickich.

Wystawy i konkursy

W Muzeum Śląskim w Bytomiu otwarta była w październiku wystawa spółdzielni CPLiA. Pokazano dywany żywieckie, chusty i pasiaki wilamowickie, hafty opolskie. filitygrany Horaka.

W salonie CPLiA przy Długim Targu w Gdańsku otwarta była w październiku wystawa prac spółdzielni CPLiA z północnych regionów kraju (Białostockie, Kurpie, Warmia i Mazury). Wystawa obejmowała przeszło 1000 eksponatów i połączona była z kiermaszem. W czasie trwania wystawy technikę wycinankarską demonstrował Kazimierz Puławski z Kadzidla na Kurpiach.

W Rzeszowie w październiku czynna była wystawa pt. Rzeszowscy prymitywiści, zorganizowana staraniem poradni kulturalno-oświatowej przy WDK. Pokazano m. in. prace Władysława Bieszczada.

Wystawa prac Leonarda Brzezińskiego z Wiela otwarta była w październiku w Chojnicach z inicjatywy koła Miejskiego Zrzeszenia Kaszubskiego. Pokazano przede

wszystkim hafty. W styczniu 1960 r. projektowana jest wystawa prac Brzezińskiego w Grudziądzu.

Muzeum rzeszowskie zorganizowało w październiku wystawę rzeszowskich haftów na płótnie z okresu od XVI–XVIII wieku. Recenzję z wystawy zamieszczamy na innym miejscu.

Konkurs ceramiki ludowej woj. lubelskiego i rzeszowskiego zorganizowała CPLiA w Łańcucie 12 listopada 1959 r. W konkursie wzięły udział ważniejsze ośrodki garncarskie obu województw. Szczegółowa recenzja – w bieżącym numerze.

W Słupsku, w Powiatowym Domu Kultury, otwarta była w listopadzie 1959 r. wystawa malarstwa słupskiej grupy plastyków amatorów tzw. samodzielnych.

Wystawa malarstwa Nikifora otwarta była w listopadzie w Lublinie w salach KUL.

W muzeum regionalnym w Częstochowie zorganizowana została przez Towarzystwo Zachęty Sztuk Pięknych wystawa prac plastyków amatorów regionu częstochowskiego. Wystawa czynna była w ciągu listopada.

W dniach 24 i 25.XI.1959 r. odbyło się w Bydgoszczy jury konkursu na pamiątkarstwo woj. bydgoskiego, zorganizowanego przez wydział kultury WRN. Celem konkursu było wytypowanie wzorów pamiątek, które następnie zostałyby przekazane placówkom handlowym do szerszej produkcji. Wobec braku dostatecznej ilości projektów odpowiadających warunkom konkursu, zdecydowano zorganizować jego drugi etap. Obecny na jury delegat Ministerstwa Kultury i Sztuki zakupił dla Muzeum Kultury i Szt. Lud. w Warszawie nagrodzone eksponaty z zakresu sztuki ludowej.

Pokonkursowa wystawa sztuki ludowej w Nowym Sączu zorganizowana została przez Wydział Kultury WRN i otwarta pod koniec listopada 1959 r. Na wystawie znalazły się eksponaty wytypowane przez jury konkursu, w skład którego weszli m. in. prof. dr R. Rein-fuss z Instytutu Sztuki PAN i J.

Stankiewiczowa z Min. Kultury i Sztuki.

Pokazano eksponaty z zakresu ceramiki i stroju ludowego, hafty, palmy wielkanocne, różgi weselne i imienninowe, turonie i gwiazdy kołędnicze. Wydano katalog wystawy (nie ilustrowany) w opracowaniu Andrzeja Zaborowskiego, opatrzonego wstępem.

Wystawa sztuki ludowej Ziemi Radomszczańskiej zorganizowana została w Radomsku przez Wydział Kultury WRN w Łodzi, PRN w Radomsku i Muzeum Archeologiczne i Etnograficzne w Łodzi. Wystawa otwarta była w listopadzie i grudniu 1959 r. Poprzedziły ją penetracje terenowe prowadzone przez mgr Zofię Neyman oraz Jana Dekowskiego.

W Węgrowcu odbył się 26.XI. pokaz prac uczniów Klary Prillowej z Kcyni.

W Sieradzu dn. 8.XII. odbyło się jury konkursu na ceramikę ludową woj. łódzkiego. W konkursie wzięło udział 24 garncarzy na ogólną liczbę 38, znanych na terenie województwa. Konkurs zorganizowany był z inicjatywy WRN w Łodzi. Przedkonkursowe penetracje terenowe prowadziły muzea w Sieradzu i Tomaszowie Mazowieckim.

14 i 15.XII. odbyło się w Gdańsku jury konkursu na pamiątkarstwo z zakresu sztuki ludowej woj. gdańskiego. Nagrodzone zostały w dziale rzeźby prace W. Liczy, I. Rze-py i F. Mayera, w dziale tkactwa – Marii Ferra, ceramiki – R. Necla i Kazimierczaka, plecionek – L. Stanowskiego i Z. Niklasia.

Konkurs szopek krakowskich odbył się 16.XII, zgodnie z tradycją u stóp pomnika Mickiewicza na Rynku Krakowskim. Dwie pierwsze nagrody przyznano Zdzisławowi Dudzikowi i Władysławowi Wiatrowi. Dalszymi nagrodami wyróżnieni zostali m. in.: F. Tarnowski, A. Wojciechowski, Z. Godyń. Ogółem na konkursie przedstawiono 49 szopek. Szczegółową recenzję z konkursu zamieścimy w następnym numerze.

Wystawa pt. Inwencje ludowe w polskim wzornictwie przemysłowym otwarta była w Tbilisi w październiku, w związku z Dniami

Kultury Polskiej w Gruzji. Organizatorem wystawy był Instytut Wzornictwa Przemysłowego (komisarze wystawy: prof. W. Telakowska i adiunkt T. Reindl). Wystawa cieszyła się w Gruzji dużym powodzeniem (ok. 1500 zwiedzających dziennie); ilustrowała ona próby podejmowane przez IWP w dziedzinie wykorzystania plastycznej inwencji ludowej we wzornictwie, produkcji rękodzielniczej i przemysłowej. Szczególne zainteresowanie budziły prace ludowych kolektywów projektanckich z Kurpiów. Zalipia, pisankarek ze wsi Krzczonów i Kunów oraz prace wykonane przez zespoły pod kierunkiem prof. prof. E. Plutyńskiej i A. Kenara.

W Muzeum Etnograficznym w Bazylei odbyła się w 1959 r. wystawa polskich wycinanek. Eksponaty wystawowe zostały przywiezione przez dra R. Wildhabera, który zgromadził je podczas podróży naukowej po Polsce w 1958 r. Recenzje prasowe o wystawie w tonie niezwykle przychylnym zamieściły m. in. „Die Weltwoche”, „Tribune de Geneve”, „National Zeitung”.

W krakowskim Stowarzyszeniu Historyków Sztuki otwarta była we wrześniu wystawa sztuki ludowej jawańskiej. Do organizacji wystawy przyczyniły się muzea etnograficzne i narodowe.

Wystawa pt. Egzotyka kultur ludów południowej i wschodniej Azji otwarta była we wrześniu w Muzeum w Częstochowie. Wystawę przygotowały i zorganizowały Muzeum Kultury i Sztuki Ludowej w Warszawie oraz Muzeum w Częstochowie.

W salach KUL w Lublinie otwarta była w listopadzie wystawa tradycyjnej sztuki ludowej węgierskiej, czeskiej oraz polskiej – podhalańskiej i śląskiej. Wśród eksponatów przeważały obrazy malowane na szkłe i kaffe.

Wystawa chińskiego rzemiosła ludowo-artystycznego otwarta była w Koszalinie w Klubie Prasy WDK. Wystawę organizowała WRN i Towarzystwo Przyjaźni Polsko-Chińskiej.

W Szkole Oficerskiej w Kielcach otwarta była w listopadzie wystawa pt. Przemysł artystyczny Chińskiej Republiki Ludowej, ekspono-

wana uprzednio w Pałacu Kultury w Warszawie.

Towarzystwo Społeczno-Kulturalne Czechów i Słowaków w Polsce zorganizowało w grudniu w Nowym Targu wystawę słowackiej ceramiki i strojów ludowych.

Wystawa chińskiego ludowego rzemiosła artystycznego czynna była w grudniu w nowym porcie w Gdyni.

Różne

Towarzystwo Wiedzy Powszechnej przy współudziale Muzeum w Łowiczu, PTTK i Związku Nauczycielstwa Polskiego zorganizowało studium o regionie łowickim (22.X. 1959 — 31.VI.1960). Na program studium składają się wykłady z geografii, archeologii, historii kultury ludowej. Uczestnikami studium mogą być wszyscy zainteresowani dziejami i kulturą regionu łowickiego.

PRN w Nowym Sączu przeprowadziła w 1959 r. ewidencję twórców ludowych pracujących na terenie powiatu. Najlepszym spośród nich przyznano nagrody.

CPLIA przygotowała na eksport do USA wyroby koronkarskie i kłimy z Bobowej koło Gorlic oraz sierć czapek magierek.

Zeszyt specjalny „Przeglądu Geodezyjnego” (nr 8-9, 1959 r.), wydany z okazji zjazdu Międzynarodowej Federacji Geodetów w Krakowie, zamieszcza wkładki ilustracyjne poświęcone polskiej sztuce ludowej: Podhale (architektura), Łowickie (strój), Kurpie (strój, wnętrza, fragmenty architektoniczne).

Przegląd wydawnictw

K. Bułhakowa, J. Grabowski, M. Markiewicz, E. Plutyńska, A. Śledziwska: „Tkanina polska”, pod redakcją prof. Ksawerego Piwockiego, Warszawa 1959, Wydawnictwo Arkady.

Rozdziały o sztuce ludowej s. 35-69 oraz 78 tablic jednobarwnych: Józef Grabowski — Tkanina ludowa, s. 35-59; jest to pierwsza próba ujęcia całokształtu zagadnień tkaniny ludowej w Polsce; autor omawia tkactwo poszczególnych regionów z uwzględnieniem jego historycznego rozwoju. Eleonora Plutyńska — O starych podwójnych

tkaninach z Sokółki, Augustowa i Białegostoku i o podwójnych tkaninach współczesnych, s. 60-68; Zarys historii tkactwa podwójnego w Polsce z uwzględnieniem materiału porównawczego, głównie w oparciu o osobiste doświadczenia autorki.

„Archiwa. Biblioteki i Muzea Kościelne”. Organ Ośrodka A B M K przy Katolickim Uniwersytecie Lubelskim. Tom I, zeszyt I, Lublin 1959 r.

Pismo poświęcone zbiorom kościelnym oraz problematyce historycznej o charakterze źródłowym. Przewidywanych jest pięć zasadniczych działów: Rozprawy, Z życia archiwów, bibliotek i muzeów kościelnych, Notatki informacyjne i recenzje, Bibliografia, Materiały źródłowe.

W zeszycie pierwszym ks. Władysław Smoleń, dyrektor Muzeum Diecezjalnego w Tarnowie, publikuje pierwszą część inwentarza kultu maryjnego w diecezji tarnowskiej (s. 81-133), zawierającą m. in. szczegółowy wykaz figur i ołtarzy Marii oraz informacje o formach kultu ludowego.

Józef Burszta: „Zabudowa miasta Radymna w połowie XVIII wieku”, Rzeszów 1958, nadbitka z Rocznika Województwa Rzeszowskiego, stron 24, 6 fot., 1 ryc. w tekście.

Praca Burszty stanowi interesującą próbę rekonstrukcji zabudowy miasta w oparciu jedynie o niezwykle szczegółowe źródło pisane. Najistotniejszym problemem, który autor stara się rozwiązać na podstawie sytuacji, jaką stwierdza w Radymnie, jest zagadnienie podcieniowej zabudowy rynków miast i miasteczek Polski południowej. Burszta dowodzi, że było to zjawisko typowe, a odstępstwa od niego zwalczano.

Franciszek Kotula, „Amatorskie badania regionalne”, Rzeszów 1958, stron 18, fot. w tekście (piąta z kolei broszura w serii wydawnictw Muzeum w Rzeszowie).

Autor zarysowuje możliwość prowadzenia na terenie woj. rzeszowskiego badań regionalnych w jak najszerszym zakresie: etnograficznych, historycznych i badań nad sztuką. Jako potencjalnych badaczy wskazuje osiadłą na prowincji inteligencję o zainteresowaniach humanistycznych, a przede wszystkim nauczycieli. Badacze regionalni powinni działać w porozumieniu z muzeami i towarzystwami naukowymi.

„Wzornik haftów opolskich”, układ i redakcja Stanisław Bronicz, 8 stron nieliczbowanych, 25 tablic, w tym 14 barwnych, Ossolineum, Wrocław 1958.

Celem wydawnictwa było przygotowanie wzornika, który ułatwiłby wykorzystanie tradycyjnych motywów ludowego haftu dla zdobienia współczesnych przedmiotów użytkowych. Wzornik poprzedzony jest krótkim wstępem St. Bronicza, dotyczącym genezy i historii ludowego haftu opolskiego. Reprodukowane wzory pochodzą z Muzeum Śląska Opolskiego w Opolu.

Nakładem Muzeum Pomorskiego w Gdańsku ukazały się składanki: Chaty kaszubskie we Wdzydżach Kiszewskich, tekst Longin Malicki, fotografie A. Podlewski, ryc. D. Borowska. Meble gdańskie, tekst K. Mellin, fotografie A. Podlewski, A. Przeclawski. Artystyczne kraty gdańskie, tekst T. Bieniecki, fotografie A. Podlewski.

„Deutsches Jahrbuch für Volkskunde”, Bd. IV, Jahrg. 1958, omawia rocznik X (1956) „Polskiej Sztuki Ludowej”, sygnalizując problematykę ważniejszych artykułów wg podziału rzeczowego (materiały dotyczące folkloru słownego, monografie regionów, rzeźba w drzewie, meblarstwo ludowe, ceramika itp.).

Robert Wildhaber „Überblick über die Volkskunde in Polen”, Schweiz. Archiv für Volkskunde Band 54 (1958), s. 156-160.

Sprawozdanie napisane po powrocie z pobytu w Polsce, jesienią 1958 r., zawiera wiadomości dotyczące instytucji naukowych, zajmujących się badaniami sztuki ludowej i opieką nad nią. Uwzględniła strukturę organizacyjną omawianych instytucji, podaje nazwiska kierowników poszczególnych placówek, wylicza wydawane przez nich publikacje. Wymienia wyższe uczelnie posiadające katedry etnografii i architektury wiejskiej oraz nazwiska ich kierowników, podaje wykaz muzeów posiadających zbiory z zakresu etnografii i sztuki ludowej oraz ich krótką charakterystykę. Do tego niewątpliwie cennego i starannie opracowanego artykułu zakradły się jednak pewne błędy. Mgr Kazimierz Pietkiewicz, Naczelnik Wydziału Sztuki Ludowej w Ministerstwie Kultury i Sztuki, wymieniony jest jako dyrektor Instytutu Sztuki. Także błędnie zreferowana jest struktura organizacyjna Instytutu Sztuki w zakresie badań nad sztuką ludową.